

Fantastisk fortælling om krigssygeplejerske

Læseren føres åndeløst gennem faglige udfordringer og svære menneskelige lidelser, fra usle rejser i blodig uniform til overdådige fester og mødet med konger og dronninger i sygeplejersken Valborg Sofie Hjorths (1884-1970) erindringer. Den særdeles læseværdige bog er skabt af kulturhistoriker Jacob Seerup, som har været i Dansk Sygeplejehistorisk Museums arkiv.

Den historiske kontekst er flot fortalt gennem introduktioner af de enkelte kapitler, hvorefter Valborgs fortælling taler for sig selv kun suppleret af relevante fodnoter og en rigdom af fotografier.

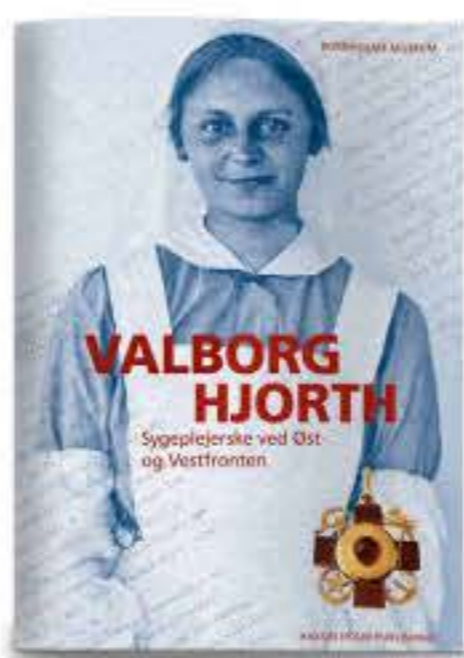
Bogen dækker den periode på knap 10 år, hvor Valborg var udsendt som krigssygeplejerske under 1. Verdenskrig ved såvel Øst- som Vestfronten. Hun var som flere af sine samtidige mere rejselysten end giftelysten, så efter afsluttet uddannelse på Næstved sygehus i 1911 ville hun ud at se verden. Hun tog ansættelse på en privat klinik i Bruxelles.

Klinikkens ejer var professor Antoine Depage (1862-1925). Han tog Valborg under sine vinger, for hun var en dygtig operationssygeplejerske.

☉☉ "Vi lærer så ufatteligt meget om praktisk sygepleje under ubeskriveligt svære betingelser."

I 1912 brød Balkankrigen ud og Depage bad hende om at tage med sig til et belgisk Røde Kors-lazaret i Konstantinopel. Derfra fortæller Valborg kapitel efter kapitel, hvordan den ene opgave som krigssygeplejerske fulgte den anden.

1. Verdenskrig brød ud i 1914, og i 1915 tog hun til Vestfronten og senere samme år gik turen

Jakob Seerup

VALBORG HJORTH
- Sygeplejerske ved Øst- og Vestfronten

Hakon Holm Publishing 2022
216 sider - 275 kr.
(DSR-medlemmer kan få rabat på 25 pct.)

til Rusland gennem Dansk Røde kors. Hun vendte tilbage til Danmark i 1916, og fra 1917 nød de godt af hendes erfaringer i krigsfangelejrene i Hald ved Viborg og Horserød i Nordsjælland.

Arbejdet i fangelejrene indebar bl.a. farlige rejser med udveksling af fanger. I 1917 var hun på en sådan rejse til Dvinsk (Letland) og blev på hjemrejsen ramt af den spanske syge. Hun var mildt ramt og kunne derfor yde en stor indsats, da epidemien ramte.

Valborg holdt kun få pauser mellem sine rejseeventyr, men i 1920 vendte hun hjem til sin fødeø Bornholm, hvor hun frem til pensionsalderen var ansat på et tuberkulosesanatorium.

Valborg skrev sine erindringer til en kollega, der lå alvorligt syg efter 1. Verdenskrig.

Så vi går fra det ene eventyr til andet og lærer så ufatteligt meget om praktisk sygepleje under ubeskriveligt svære betingelser, menneskelig lidelse, der skal forvaltes professionelt og empatisk, og et sygeplejefag, der prøver at få fodfæste.

Valborg demonstrerer i sin fortælling en evne til at være fordomsfri og rummelig i skiftende kulturer, en skarp iagttagelsesevne for kvindens position i datiden og en stor evne til at løse faglige problemstillinger. Dertil kommer, at hun er en guddommelig formidler.

*Susanne Malchau Dietz,
sygeplejehistoriker, ph.d.*